

Tiivistelmät sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmään saapuneista lausunnoista ja vastineet niihin

Akaan tekninen lautakunta

Lausunnon mukaan laadittujen selvitysten pohjalta voidaan todeta, että jätelain 37 §:n edellytykset kiinteistönhaltijan tuottamalle järjestelmälle täyttyvät. Akaan kaupunki edellyttää, että Akaan sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmä toteutetaan kiinteistönhaltijan tuottamana.

Vastine: Kuljetusjärjestelmäselvityksen mukaan Akaan osalta ei ole varmuutta siitä täyttyvätkö jätelain ehdot. Kuljetusjärjestelmäselvityksen mukaisesti, kun huomioidaan Akaassa oleva maaseudun alhainen liittymisaste (63 %) ja kuljetusjärjestelmäselvityksessä havaittu hintajakauman epäloogisuus suhteessa erilaisten alueiden välillä tehtyihin tyhjennyksiin, ei voida tehdä selkeitä johtopäätöksiä siitä onko maaseutumaisella alueella tarjolla jätehuollon kuljetuspalveluita kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Raportti toimialueen hintatasosta ja asukastyytyväisyydestä ei tuo sellaista lisäselvitystä, että epävarmuus siitä onko Akaan maaseudulla jätteen kuljetuspalveluja kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin, poistuisi. Koska jätelautakunnan päätöksenteon tulee pohjautua ainoastaan jätelain tulkintaan (KHO:2016:19), ei esimerkiksi pelkästään raportin mukaista kuntalaisten kokemusta palvelujen saannin helpoudesta, voida pitää sellaisena tekijänä, että se kumoaisi kuljetusjärjestelmäselvityksessä havaitun epäkohdan.

Etelä-Satakunnan ympäristölautakunta

Lausunnon mukaan kiinteistön haltijan malli mahdollistaa useiden jätekuljetusyritysten toimimisen alueella, mikä kannustaa yrityksiä tarjoamaan kilpailukykyisiä hintoja ja laadukkaita palveluja. Kiinteistön haltija voi valita tarpeitaan parhaiten vastaavan palvelutarjoajan ja mahdollistaa näin vaikutusmahdollisuudet esim. hintaan ja keräysväleihin. Yritykset voivat tarjota erilaisia erikoispalveluja, kuten biojätteen keräystä tai ympäristöystävällisempiä kuljetusratkaisuja, mikä parantaa jätehuollon laatua ja ympäristötehokkuutta.

Lausunnon mukaan kunnan järjestämässä mallissa kunnan on hoidettava kilpailutukset ja sopimushallinta, mikä lisää hallinnollisia kustannuksia ja ne siirtyvät kiinteistönhaltijoiden maksettavaksi. Markkinoiden toiminta kannustaa yrityksiä tarjoamaan palvelujaan tehokkaasti, mikä johtaa kustannussäästöihin verrattuna kunnan järjestämään kuljetukseen.

Kiinteistön haltijan malli mahdollistaa markkinoille pääsyn useille toimijoille, mukaan lukien pienille ja paikallisille yrityksille, mikä edistää elinkeinotoimintaa. Yritykset voivat kehittää uusia palveluja ja ympäristöystävällisiä ratkaisuja, mikä johtaa parempaan palvelutasoon ja kestävämpään jätehuoltoon.

Vastine: Jätelautakunnan päätöksenteon tulee pohjautua ainoastaan jätelain tulkintaan (KHO:2016:19), näin ollen ympäristölautakunnan näkemys kiinteistön haltijan järjestämän kuljetuksen toimivuudesta ei voi olla pelkästään päätöksenteon pohjana. Kuljetusjärjestelmäselvityksen perusteella voidaan esimerkiksi todeta, että Etelä-Satakunnan ympäristölautakunnan toimialueella Euran ja Säskylän osalta ei ole varmuutta jätelain ehtojen täyttymisestä.

Yritysten tarjoamiin lisäpalveluihin vaikuttaa lainsäädännöstä ja jätehuoltomääräyksistä tulevat ehdot. Esimerkiksi biojätteen kuljetus tapahtuu nykyään kunnan, eli Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n, järjestämänä kuljetuksena. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että yksityinen kuljetusyritys voi tarjota

biojätteen kuljetuspalvelua ainoastaan Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n kuljetusalueen ulkopuolella. Em. alue on määritelty sanallisesti jätehuoltomääräyksissä ja jätelautakunta on vahvistanut alueen kartat erillisellä päätöksellä toukokuussa 2023.

Jätehuoltomääräyksissä määritellyt jäteastioiden tyhjennysvälit asettavat rajat kiinteistöille tarjottaville jäteastian tyhjennysväleille. Taajamassa jäteastia on tyhjennettävä talviaikana 2 viikon välein ja kesäaikana 4 viikon välein sekä haja-asutusalueella ympäri vuoden 4 viikon välein, jollei kyseessä ole yhden hengen vakituisesti asuttu kiinteistö tai kiinteistö, jolla on jätelautakunnan myöntämä jäteastian pidennetty tyhjennysväli. Erilaiset soitosta tyhjennykset ja muut vastaavat joustavat tyhjennysvälit ovat jätehuoltomääräysten vastaisia.

Kunnan järjestämässä kuljetuksessa Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy hoitaa kuljetusurakoiden kilpailutuksen lainsäädännön vaatimusten mukaisesti. Ei ole näyttöä siitä, että keskitetty kilpailutus lisää hallinnollista taakkaa niin, että kiinteistöjen jätteenkuljetuksen hinnat nousisivat. Päinvastoin keskitetyn kilpailutuksen voidaan olettaa laskevan hintoja.

Toimialueelta voidaan havaita, että nykyjärjestelmä ei mahdollista uusien yritysten tuloa markkinoille. Uusia yrityksiä ei ole toimialueelle tullut, vaan yritysten määrä on vähentynyt yrityskauppojen myötä.

Euran tekninen lautakunta

Lausunnossa todetaan, että kuljetus voidaan järjestää kiinteistön haltijan järjestämänä jätelain 37 §:n mukaisesti. Perusteluina on mm. Eurassa on riittävä määrä jätteenkuljettajia, joista valikoida. Kiinteistön haltijalle yrityksen paikallisuus on tärkeä valintakriteeri. Asiakkaat ovat kokeneet saaneensa hyvää palvelua, eikä heillä ole ollut tarvetta kilpailuttaa jätteenkuljetusta viime vuosina. Poikkeavat tyhjennysvälit ovat jätelautakunnan myöntämiä ja yritykset ilmoittivat tarkistavansa jätelautakunnan päätöksen. Tyhjennyshinnat ovat alueella melko samanlaisia.

Lausunnossa nostetaan esiin jätehuoltoon liittymättömien kiinteistöjen seurannan haastavuus. Seurannan kehittäminen vaatii nykyisiltä alueellisilta kuljetusyrityksiltä aiempaa aktiivisempaa yhteistyötä viranomaistahojen kanssa, jotta tieto kuljetukseen liittymättömistä kiinteistöistä pysyy ajantasaisena ja valvonta ei vaadi ylimääräisiä resursseja. Myös hinnastojen osalta yritysten tulee toimia avoimesti ja läpinäkyvästi ja informoida jätelautakuntaa niihin kohdistuvista muutoksista riittävästi ja ajantasaisesti.

Vastine: Kuljetusjärjestelmäselvityksen mukaan jätelain ehtojen täyttymisestä ei ole varmuutta Euran kunnan alueella. Lisäksi asukastyytyväisyyden ja hintatason raportin perusteella voidaan esimerkiksi todeta, että toimialueella on kiinteistöjä, joiden jäteastiat tyhjennetään jätehuoltomääräyksistä poikkeavilla tyhjennysväleillä, ilman jätelautakunnan päätöstä asiasta. Koska jätelautakunnan päätöksenteon tulee pohjautua ainoastaan jätelain tulkintaan (KHO:2016:19), ei Euran kunnanhallituksen näkemys kuljetusjärjestelmän toimivuudesta voi olla pelkästään päätöksenteon pohjana. Jätelautakunta pitää positiivisena Euran teknisen lautakunnan esitystä toimialueen jätteenkuljettajien kannustamisesta aktiivisempaan yhteistyöhön jätelautakunnan kanssa. Toimialueen hintatason seuraaminen on tällä hetkellä käytännössä mahdotonta, koska kuljetusyritysten hinnastot eivät ole julkisesti nähtävillä.

Forssan Yrittäjät ry, Hämeen Yrittäjät ry, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry ja SKAL Ympäristöyritykset ry (SKAL), Tammelan Yrittäjät ry

Forssan Yrittäjien, Hämeen Yrittäjien, SKAL:n ja Tammelan Yrittäjien lausunnot olivat hyvin samansisältöiset, joten ne on yhdistetty samaan tiivistelmään. Lausuntojen mukaan Forssan seudun ja alueen jätelautakunnan alueella ei ole esitetty sellaisia jätelain 37 §:n edellyttämiä perusteluja, jotka

estäisivät kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän valintaa. Alueella on tarjolla yksityisiä jätteenkuljetuspalveluja kattavasti, luotettavasti, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Kiinteistön haltijan järjestämän kuljetuksen etu on mm. se, että samaan kuormaan voidaan ottaa myös teollisuuden ja yritysten jätteitä, mikä tehostaa kuljetuksia ja tämän kautta vahvistaa kestävä kehityksen periaatetta. Kiinteistön haltijan järjestämässä mallissa ei aiheudu enempää haittaa ja vaaraa ympäristölle ja terveydelle, kuin kunnan kilpailuttamassa kuljetusjärjestelmässä, koska lakisääteiset ympäristö- ja muut vaatimukset ovat samat eri toimijoille kuljetusjärjestelmästä riippumatta. Alueen jätteenkuljetusta ja kiinteistöjen liittymisastetta voidaan vahvistaa paremmalla jätehuoltoviranomaisen, jätehuoltoyhtiön ja yksityisten kuljetusyritysten välisellä yhteistyöllä. Suora asiakkaan ja yrittäjän välinen sopimus mahdollistaa parhaat ja pitkäaikaiset ja laadukkaat asiakassuhteet sekä luo parhaat edellytykset tehokkaalle ja lainmukaiselle jätehuoltojärjestelmälle. Jätelautakunnan tehtävänä on mahdollistaa asukkaille hyvin toimivat ja laadullisesti korkeatasoiset jätehuoltopalvelut sekä samalla taata ja mahdollistaa parhaat toimintaedellytykset alueen yrityksille.

Vastine: Kuljetusjärjestelmäselvityksen mukaan jätelautakunnan toimialueen 16 kunnasta ainoastaan kuudessa täyttyvät jätelain edellytykset kiinteistön haltijan järjestämälle kuljetukselle. Tämä siis tarkoittaa sitä, että ainoastaan näiden kuuden kunnan osalta jätelautakunnalla on harkintavaltaa kunnan ja kiinteistön haltijan järjestämän kuljetuksen välillä. Lausunnossa todetaan mm., että lakisääteiset ympäristö- ja muut vaatimukset ovat samat eri toimijoille kuljetusjärjestelmästä huolimatta. Samalla kuitenkin mainitaan yhdeksi kiinteistön haltijan järjestämän kuljetuksen eduksi se, että teollisuuden ja yritysten jätteitä voidaan kerätä samaan kuormaan asumisessa syntyvien jätteiden kanssa. Em. toiminta ei ole jätelain ja jätehuoltomääräysten mukaisesti sallittua myöskään kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa, ellei kyseessä ole jätelain 32 § 1 mom 3. kohdan mukainen jäte tai tsv-jäte.

Humppilan kunnanhallitus

Selvityksen ja raportin perusteella näyttää siltä, että jätelain velvoitteet tutkitulta osin täyttävät nykyisen kuljetusjärjestelmän jatkamisen edellytykset Humppilassa. Raportissa todetaan, että palveluita on saatavilla tarkastelualueella kattavasti ja selvästi suurin osa vastaajista on todennut palveluita olevan helposti saatavilla.

Vastine: Humppilassa on käytössä vuoden 1993 jätelain mukainen sopimusperusteinen jätteenkuljetus. Nykyistä kuljetusjärjestelmää ei siis voida säilyttää, vaan jätelautakunnan tulee päättää joko kunnan tai kiinteistön haltijan järjestämään kuljetukseen siirtymisestä. Kuljetusjärjestelmäselvityksen mukaan liittymisaste Humppilassa on alhainen (73 %). Lisäksi kun verrataan perusmaksurekisterin pisteitä vakituisten ja vapaa-ajan asuntojen tyhjennyspisteisiin, voidaan todeta perusmaksurekisterin pisteiden olevan osin kaukana nykyisistä tyhjennyspisteistä. Ei voida siis yksiselitteisesti todeta, että koko kunnan alueella olisi tarjolla jätteenkuljetuspalveluita kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

Humppilan tekninen lautakunta

Lausunnon mukaan tekninen lautakunta ei ole saanut valvontatehtävänsä hoitamiseksi tarvittavia tietoja jätehuoltoviranomaiselta, eli esimerkiksi listaa kaikista jätteenkuljetusrekisterissä jätteenkuljetukseen liittymättöminä näkyvistä kiinteistöistä. Tämän vuoksi syitä huonoon liittymistilanteeseen on kokonaisuudessaan vaikea arvioida.

Lisäksi tekninen lautakunta toteaa, että lisäselvityksenä 100 kiinteistölle Humppilassa lähetetyistä selvityspyynnöistä ja niihin saaduista vastauksista tehty raportti olisi tullut toimittaa lausuntopyyntöön liitteenä. Muilta osin teknisellä lautakunnalla ei ole lisättävää jo vuonna 2023 antamaansa lausuntoon.

Vastine: Yksikään toimialueen ympäristösuojeluviranomainen ei ole pyytänyt jätelautakuntaa toimittamaan listausta jätteenkuljetusrekisterissä liittymättömänä näkyvistä kiinteistöistä. Mikäli tällainen tietopyyntö jätelautakunnalle tulisi, ei olisi mitään syytä olla antamatta niin kattavaa listausta kuin jätteenkuljetusrekisteristä on mahdollista saada sellaisista kiinteistöistä, joilla ei ole jätteenkuljetustietoja. Valvontaviranomaisen tulisi tällaisessa tilanteessa huomioida, että suurin osa listalle päätyvistä kiinteistöistä olisi sellaisia, joille jätelautakunta ei ole selvityspyyntöä lähettänyt. On kyseenalaista esittää, että jätelautakunta ei ole antanut valvovalle viranomaiselle tietoja, jos valvova viranomainen ei ole koskaan niitä pyytänyt toimittamaan.

Jätelautakunta on marraskuun 2024 kokouksessaan todennut, että selvityspyyntöprojekti (100 kpl selvityspyyntöjä per toimialueen kunta) on kesken ja se ei tule valmistumaan lähikuukausina. Jätelautakunta järjesti yhteistyössä Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n kanssa 2.12.2024 toimialueen ympäristösuojeluviranomaisille vuosittaisen tapaamisen, jossa mm. selvityspyyntöprojektin tilanne käytiin läpi. Ympäristösuojeluviranomaisilla on siis ollut tieto, että selvityksen loppuraportti ei tule valmistumaan ennen sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmäpäätöstä. Keskeneräisestä projektista on mahdotonta toimittaa loppuraporttia.

Huittisten tekninen valiokunta

Tekninen valiokunta puoltaa kunnan järjestämää jätteenkuljetusta. Kunnan järjestämä jätehuolto kattaa kaikki alueen kiinteistöt, mikä takaa, että jätteiden kuljetus on saatavilla tasapuolisesti, yhtenäisillä säännöillä ja käytännöillä kaikille alueen asukkaille omilla tai kimppa-astioilla tai aluekeräyspisteillä. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa pyritään kustannustehokkuuteen, optimointiin sekä ympäristöystävällisyyteen mm. kuljetusreittien osalta ja myös roskaantumisen vähenee. Kuntien kuljetusyrityksillä on hyvät mahdollisuudet laajentaa yritystoimintaansa myös nykyisen toimialueensa ulkopuolelle, sillä kilpailutukset toteutetaan todennäköisesti kunta- tai pienaluekohtaisesti.

Hämeen ELY-keskus

Hämeen ELY-keskus toistaa aiemmin lausumansa, eli puoltaa kunnan järjestämään kuljetukseen siirtymistä. Edellisen lausuntokierroksen jälkeen tehdyt asukas- ja yrityskyselyjen tuloksilla ei ole ratkaisevaa merkitystä jätteenkuljetusjärjestelmän valinnassa. Raportin tuloksia ei voida pitää täysin luotettavina kyselyn kattavuuden (vastausten määrä) sekä mm. ristiriitaisten vastausten vuoksi. Tulokset eivät osoita, että jätelain edellytykset täyttyvät niissä kunnissa, joissa täyttymisen edellytyksistä aiemman selvityksen mukaisesti ei ollut varmuutta tai laissa säädetyt ehdot eivät täytyneet.

Hämeen ELY-keskus myös toteaa, että se on antanut 27.5.2024 päätöksen (diaarinumero HAMELY2622/2023) alueen asukkaiden hallintopakkoasian vireillepanoa koskevassa asiassa ja kehottanut jätelautakuntaa saattamaan sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmää koskevan tilanteen lainmukaiseksi. Päätöksen tekemiselle on myönnetty lisäaikaa 28.2.2025 saakka. Kuljetusjärjestelmää koskevan päätöksenteon tueksi on tehty kattavia selvityksiä, joiden perusteella päätös jätteenkuljetusjärjestelmästä voidaan tehdä. Lainvastaisen tilanteen korjaamiseksi päätös tulee tehdä asetettuun määräaikaan mennessä.

Kiukaisten Yrittäjät ry ja Euran Yrittäjät ry

Euran kunnan alueella sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetus tulee jatkossakin järjestää kiinteistön haltijan järjestämänä kuljetuksena, koska jätelain 37 §:n mukaiset edellytykset kiinteistön haltijan järjestämälle kuljetukselle täyttyvät. Alueella on tarjolla jätteenkuljetuspalveluja kattavasti ja

luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Kiinteistön haltijan järjestämä kuljetus turvaisi erityisesti monilla haja-asutusalueilla toimivien pienten paikallisten yritysten toimintaedellytyksiä, koska ne voisivat jatkaa kuljetuspalvelun tarjoamista vakioasiakaskunnalleen.

Vastine: Toisin kuin lausunnossa todetaan, kuljetusjärjestelmäselvityksen mukaan Euran alueella jää epäselväksi onko kaikkialla Euran alueella tarjolla jätehuollon kuljetuspalveluja kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Näin ollen ei ole varmuutta siitä täytyvätkö jätelain mukaiset ehdot.

Suomen Kiertovoima ry (KIVO)

Lausunnossa puolletaan kunnan järjestämään kuljetukseen siirtymistä. Kunnan toteuttaessa kaikkien kiinteiden jätteen kiinteistökeräyksen, mahdollistetaan kunnalle jätehuollon sekä kiertotalouden kokonaisuuden tehokkaampi ohjaaminen, seuraaminen ja kehittäminen, mikä ei onnistu mallissa, jossa sekajätteen kuljetuksen järjestäminen olisi kiinteistönhaltijan vastuulla. Tehokas logistiikka optimoi kuljetusmäärät- ja reitit, mikä vähentää kuljetusten aiheuttamia päästöjä. Kunnan järjestämä kuljetusjärjestelmä mahdollistaa myös kokonaisvaltaisen neuvonnan ja palveluntarjonnan kiinteistöille: asukkaat voisivat olla kaikissa jätehuoltoon liittyvissä asioissa jatkossa yhteydessä kunnalliseen jäteyhtiöön, joka hoitaa keskitetysti palvelut ja räätälöi niitä sopiviksi kiinteistön kokonaisuuden sekä erilliskeräykseen kohdistuvat velvoitteet ja mahdollisuudet huomioon ottaen.

Jätehuollon kokonaisuuden hallinnalla on keskeinen merkitys kierrätyksen lisäämisessä, kiertotalouden edistämisessä ja jätelain tavoitteiden mukaisen kierrätysasteen saavuttamisessa. Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätemateriaalivirtojen hallinta on keskitetty yhdelle toimijalle syntypaikalta asianmukaiseen vastaanottoon. Kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa puolestaan yhdelläkään taholla ei ole asuinkiinteistöjen jätehuollon kokonaisuutta hallinnassaan.

Kuljetusliike Finska

Lausunnon mukaan järjestelmän muuttamiselle ei ole perusteita. Lausunnon mukaan jonkin alueen rajaaminen kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle (jätelaki 35 § 4 mom) ja ko. alueella sijaitsevien kiinteistöjen jätehuollon järjestäminen aluekeräyspisteillä aiheuttaa erilaisia ongelmia. Esimerkiksi annetaan mm., että tällöin ei voida seurata kuinka usein yksittäinen kiinteistö tuo jätteitä aluekeräyspisteelle. Lisäksi kun jätteet kerätään kiinteistökohtaisesti, jätemäärien seuranta on helpompaa.

Lausunnon mukaan toimialueen jätteenkuljetusyrittäjät ovat jo jätelautakunnan toiminnan alkaessa ilmoittaneet kirjallisesti tarjoavansa palveluja kaikille ja kaikkialle koko toiminta-alueella. Yritykset ovat valmiita tekemään yhteistyötä jätelain kierrätysasteen ja paremman hyödyntämisen nostamiseksi. Kuljetusliike Finska on tarjonnut kuntalaisille monilokeropalvelua, jossa useampi jätejäte kerätään kerralla. Palvelu jouduttiin kuitenkin lopettamaan, kun jäteyhtiö kielsi kilpailutuksessa siirtokuormauksen ja edellytti aiemmin jätelakikohtaisesti koottujen isojen erien sijaan jokaisen kerätyn kuorman erillistä kuljettamista jäteasemalle.

Jätehuoltoviranomaisen tulisi edistää jättesuunnitelman tavoitteita ja hyödyntää kiinteistön haltijan järjestämän kuljetuksen mahdollisuuksia. Syntypaikkalajittelun ja monilokerokeräyksen lisäksi kuljetusyrittäjät voisivat vielä lajitella alueelta kerätyn sekajätteen ja käsitellä ja lajitella sen edelleen. Näin sekajätteestä saataisiin vielä eroteltua hyödynnettävät jätteet materiaalikierrätykseen.

Lausunnon mukaan alueen kehittämisen suurin haaste on kuljetusjärjestelmän pysyvyys. Epävarmuus kuljetusjärjestelmästä vaikuttaa yritystoimintaan ja pysyvä päätös tukisi ja rohkaisisi yrityksiä kehittämään ympäristöliiketoimiaan jätelain tavoitteiden saavuttamiseksi. Lausunnon mukaan, vaikka

kuljetusyritykset toimivat yksityisinä yrityksinä, luo kattava palveluverkosto toimintaympäristön, joka tulee myös uusia toimijoita. Tämä puolestaan tukee kuntataloutta. Huoltovarmuuden kannalta on oleellista, että nykyisessä kansallisessa turvallisuustilanteessa ei lähdetä muuttamaan paikallisesti toimivaa ja turvallista jätehuoltojärjestelmää. Lisäksi tulee selvittää mitä vaikutuksia hallituksen kaavailemilla in-house palveluilla on. Päätöksenteon yhteydessä on syytä varmistaa, että mahdollisen in-house rajauksen jälkeen palvelut eivät jää moninkertaisina kuntalaisen maksettavaksi.

Vastine: jätelain 35 §:n mukaisesti kunta voi päättää, että sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusta ei järjestetä alueella, jossa on hankalat kulkuyhteydet, vähän jätteen haltijoita tai vähän kuljetettavaa jätettä, jollei kuljetusta ole ympäristö- ja terveyssyistä pidettävä tarpeellisena. Jätelain perustelumuition mukaisesti tällöin kunnan tulee tarvittaessa järjestää alueellinen vastaanotto jätelain 34 §:n mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa jätteenkuljetuksen järjestämistä aluekeräyspisteillä. Lisäksi Jätelain 41 §:n mukaisesti kiinteistön haltijan on luovutettava 32 §:n mukaisesti kunnan vastuulle kuuluva jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottopaikkaan. Aluekeräyspisteet ovat siis jätelain mukaisia jätteen vastaanottopaikkoja. Jo tällä hetkellä osalle toimialueen kiinteistöistä joudutaan järjestämään jätteenkuljetus Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n paikkaavana jätteenkuljetuksena niin, että kiinteistö vie jätteensä jäteasemalle.

Bio- ja pakkausjätteiden kuljetus kuuluu jätelain mukaisesti kunnan, eli Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n, vastuulle. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että yksityinen kuljetusyritys voi tarjota biojätteen kuljetuspalvelua ainoastaan Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n kuljetusalueen ulkopuolella. Em. alue on määritelty sanallisesti jätehuoltomääräyksissä ja jätelautakunta on vahvistanut alueen kartat erillisellä päätöksellä toukokuussa 2023. Kuljetusliike Finska ei pärjännyt tarjouskilpailussa ja ei näin ollen voi tarjota palvelua Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n kuljetusalueella. Mikään ei estä yritystä kuitenkaan tarjoamasta palvelua em. alueen ulkopuolella.

Jätelain 35 §:n 3 mom mukaisesti kiinteistöittäisessä jätteenkuljetuksessa jäte on toimitettava kunnan määräämään vastaanotto- tai käsittelypaikkaan. Toimialueen vastaanottopaikoista on määrätty jätehuoltomääräysten 31 §:ssä. Näin ollen yksityiset kuljetusyritykset eivät voi tarjota kuntavastuulliselle jätteelle omia vaihtoehtoisia käsittelypaikkojaan.

Jätelain 37 §:n 3 mom mukaisesti, jos kunta päättää siirtyä jätelain 37 §:n 1 mom mukaiseen kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen, sen on seurattava ja valvottava päätöksen täytäntöönpanoa ja sen edellytysten täyttymistä sekä tarvittaessa käsiteltävä jätteenkuljetusta koskeva asia uudelleen. Jätelain 36 §:n mukainen kunnan järjestämä kuljetus on jätelain mukainen ensisijainen tapa järjestää jätteenkuljetus ja sille ei ole asetettu vastaavia vaateita asian käsittelystä tarpeen mukaan uudelleen. Eli jätelain 36 §:n mukainen kunnan järjestämä kuljetus tarjoaa pysyvän ratkaisun jätteenkuljetusjärjestelmälle.

Hankintalakia on esitetty muutettavaksi siten, että kunnalla tulisi olla vähintään 10 % omistusosuus hankintayksiköstä. Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:ssä on 16 omistajakuntaa, joten jos esitys menee läpi, omistusjärjestelyt tulee tehdä uudelleen ja vähintään 6 kuntaa joutuu järjestämään jätehuoltonsa jollain muulla tavalla kuin aiemmin. On huomioitava, että kyseessä on vasta esitys lakimuutoksesta ja lausuntoaika on menossa. On mahdotonta tässä vaiheessa arvioida, kuinka hankintalakia lopulta muutetaan. Vaikka hankintalakia muutettaisiin esityksen mukaisesti, ei tässä vaiheessa voida arvioida kuinka jokainen Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n omistajakunta jätteenkuljetuksensa järjestäisi siirtymäajan jälkeen.

Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy

Lausunto keskittyy raportin havaintoihin. Raportin tulosten perusteella suurin osa vastaajista koki, että palvelut ovat toimineet hyvin tai melko hyvin. Vastaavia tuloksia on saatu ympäri Suomea tehdyissä asiakastyytyväisyystutkimuksissa ja onkin hyvin tyyppillistä, että asukkaat ovat jokseenkin tyytyväisiä kulloinkin voimassa olevaan järjestelmään, jollei siinä ole räikeitä epäkohtia. Jätelain vaatimusten täyttymisen arviointi ei voi perustua asukkaan kokeman tyytyväisyyden arviointiin, sillä asukkaalla harvoin on tietoa jätelain vaatimuksista, kun arvioi tyytyväisyyttään.

Raportin perusteella jätteenkuljetusyrityksen kilpailutus on nykyisessä järjestelmässä hyvin harvinaista. Lisäksi suurin osa vastaajista ei tiennyt alueensa hintatasoa. Nykyisessä järjestelmässä tätä tietoa ei ole julkisesti saatavilla, ellei kiinteistö toimi itse aktiivisesti kilpailuttajana. Raportista selviää, että osalla kuljetusyrityksistä jätemaksujen laskutus ei täytä jätelain vaatimuksia käsittely- ja kuljetuskustannusten erittelyssä. Hintavaihtelut alueella ovat suuria ja hinnoitteluperusteet epäselviä.

Maksuhäiriötapaukset muodostuvat ongelmaksi jätehuollon järjestämistä toteuttamisen kannalta siinä vaiheessa, kun yritykset katkaisevat asiakkaan jätehuoltopalvelut. Kunta on vastuussa jätehuollon järjestämisestä kaikissa olosuhteissa kaikille, mutta nykyisessä järjestelmässä vastuuta ei voida hoitaa. Raportin perusteella toimialueen kuljetusyritykset keräävät asumisessa syntyvien jätteiden kuormiin myös yritystoiminnan jätteitä, vaikka näille jätteille ei ole haettu lain edellyttämällä tavalla toissijaiseen jätehuoltoavastuuseen perustuvaa käsittelypalvelua. Jos kuntalaisten palvelut halutaan järjestää jätelain mukaisesti sekä mahdollisimman hyvin, kattavasti, tasapuolisesti ja tehokkaasti, niin ainoastaan kunnan järjestämä malli tuottaa lain mukaisen lopputuloksen.

Loimaan kaupunginhallitus

Lausunnossa todetaan, että Loimaalla on nykyisin käytössä kiinteistökohtainen jätteenkuljetusjärjestelmä ja nykyistä käytäntöä ei ole tarve muuttaa. Useampia jätteenkuljetuspalveluja tuottava malli luo paremmat edellytykset kilpailulle palvelun laadun ja hinnan osalta. Kiinteistön haltijan järjestämä jätteen kuljetusmalli on toimiva ja koko kaupungin alueen kattava. Loimaan alueella toimii riittävästi laadukkaita palvelua tarjoavia yrityksiä.

[Vastine: Loimaalla on käytössä vuoden 1993 jätelain mukainen sopimusperusteinen kuljetusjärjestelmä. Kuljetusjärjestelmäselvityksen mukaan jätelaissa asetetut ehdot kiinteistön haltijan järjestämälle kuljetukselle täyttyvät Loimaalla.](#)

Loimaan kaupungin elinympäristölautakunnan lupajaosto

Jätelain yleisenä valvontaviranomaisena lupajaosto katsoo, että asiassa saatujen selvitysten perusteella jätelain vaatimukset kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen osalta täyttyvät pääosin. Kaikkien jätelain 37 §:n mukaisten edellytysten täyttymistä ei kuitenkaan voida yksiselitteisesti todeta.

Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen vaikutukset eivät ole kokonaisuutena myönteisiä viranomaisten toiminnan kannalta. Annetun selvityksen perusteella kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus siirtää kuljetuksen järjestämisen vastuun kiinteistön haltijalle, mutta rajaa viranomaisten vaikutusmahdollisuuksia ja vaikeuttaa tiedon keruuta ja hallintaa, jolloin valvontaan tarvittavat resurssit lisääntyvät. Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen osalta kuljetusjärjestelmäselvityksessä esitettiin useita erityisesti viranomaistyöhön vaikuttavia etuja ja mahdollisuuksia, joita kiinteistön haltijan järjestämällä jätteenkuljetuksella on vaikea saavuttaa. Myös vuoden 2024 raportin tulokset tukevat osaltaan tätä näkökulmaa.

Nykyinen kuljetusjärjestelmä on sinänsä toiminut moitteetta. Siihen ei ole huomautettavaa.

Vastine: Loimaalla on käytössä vuoden 1993 jätelain mukainen sopimusperusteinen jätteenkuljetus, ei jätelain 37 §:n mukainen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Kuljetusjärjestelmäselvityksen mukaan jätelain ehdot täyttyvät Loimaan alueella.

Pirkanmaan ELY-keskus

Pirkanmaan ELY-keskus on jo aiemmassa asiaa koskevassa lausunnossaan katsonut, että jätelautakunnan tulisi tehdä päätös sekajätteen osalta kunnan järjestämään kuljetukseen siirtymisestä koko toimialueella. Perusteluina on esitetty, että kaikki alueen asuinkiinteistöt saadaan liitettyä jätteenkeräyksen piiriin, syntypaikkalajitteluun perustuvan järjestelmän mitoittaminen, laajentaminen ja käsittelykapasiteetin varaaminen voidaan toteuttaa suunnitelmallisesti sekä jätehuollon toimivuuden viranomaisvalvonnan järjestäminen selkeytyy. Kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen siirtymisellä on nähty etuina myös asiakaspalvelun keskittäminen, syntypaikkalajittelun kokonaisehittäminen sekä kannustinmallien ja uusien keräysmenetelmien pilotointi- ja käyttöönotto. Lausuntopyyntöön liitteenä toimitettu uusi selvitys ei anna aihetta muuttaa aiemmin annettua lausuntoa.

Pyhäjärviselityksen kuljetusryhmä ry

Euran ja Säkylän kuntien alueella kiinteistön haltijan järjestämä jätehuolto on kattava, luotettava, toimiva ja syrjimättömin hinnoin oleva jätteen kuljetusjärjestelmä. Alueen jätteenkuljetus on hoidettu yli 50 v ajan lainsäädännön mukaisesti kiinteistön haltijan järjestämänä jätehuoltona. Kunnan päättäjien ja kiinteistön haltijoiden mukaan tämän järjestelmän pitää jatkua ja kuntien edustajien päätöstä pitäisi Euran, Säkylän ja Huittisten kuntien osalta kunnioittaa. Jos valvova viranomaiskokee, että ei pysty joitain asioita valvomaan, paikalliset jätteenkuljetusryhmät tarjoavat konsulttiapua asiaan.

Vastine: Kuljetusjärjestelmäselvityksen mukaisesti Euran ja Säkylän osalta ei ole varmuutta jätelain ehtojen täyttymisestä. Jätelautakunnan päätöksenteon tulee pohjautua pelkästään jätelain tulkintaan (KHO:2016:19), eli esimerkiksi kuntien edustajien näkemystä kuljetusjärjestelmän toimivuudesta ei voida pitää riittävänä selvityksenä jätelain ehtojen täyttymisestä.

Sastamalan kaupungin ympäristöterveydenhuollon jaosto

Asiassa ei ole tarvetta lausua uudelleen vuonna 2024 tehdyn lisäselvityksen perusteella. Ympäristöterveydenhuollon jaosto on lausunut asiassa jo vuonna 2023 seuraavasti: jaosto puoltaa sekajätteen keräysjärjestelmän säilyttämistä nykyisellään kiinteistökohtaisena ja ilmoittaa sen lausuntonaan. Perusteluna on, että Sastamalan kaupungissa (pl. Mouhijärvi ja Suodenniemi) jätelain ehdot selvityksen perusteella täyttyvät ja Punkalaitumen kunnan alueella melko hyvin.

Vastine: Kuljetusjärjestelmäselvityksen mukaan jätelain ehdot täyttyvät Sastamalassa (pl. Mouhijärvi ja Suodenniemi). Punkalaitumen osalta ei ole varmuutta jätelain ehtojen täyttymisestä. Koska jätelautakunnan päätöksenteon tulee pohjautua ainoastaan jätelain tulkintaan (KHO:2016:19), ei esimerkiksi pelkästään kunnan näkemystä kuljetusjärjestelmän toimivuudesta ei voida pitää riittävänä selvityksenä jätelain ehtojen täyttymisestä.

Sastamalan tekninen lautakunta

Puoltaa kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän säilyttämistä sekalaisen yhdyskuntajätteen osalta Sastamalan kaupungin alueella (pl. Suodenniemi ja Mouhijärvi), koska

nykyinen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä täyttää jätelain 37 §:n asettamat edellytykset kuljetusjärjestelmäselvityksessä todetulla tavalla.

Vastine: Sastamalassa ei ole tällä hetkellä käytössä jätelain 37 §:n mukainen kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus, vaan vuoden 1993 jätelain mukainen sopimusperusteinen kuljetus. Kuljetusjärjestelmäselvityksen mukaan jätelaissa asetetut ehdot kiinteistön haltijan järjestämälle kuljetukselle täytyvät Sastamalassa (pl. Suodenniemi ja Mouhijärvi).

Säkylän Yrittäjät

Lausunnossa vedotaan pitäytymään kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa. Lausunnon mukaan miksi muuttaa toimivaa järjestelmää, kun yli 90 % raportin kyselyyn vastanneista kuntalaisista on antanut arvosanaksi joko todella hyvä tai hyvä. Siirtymä nykyisestä toimivasta järjestelmästä aiheuttaa mm. hintojen nousun ja palvelujen heikkenemisen ja pahimmillaan paikalliset jätteenkuljetusyritykset joutuvat lopettamaan toimintansa. Lausunnon mukaan on yritysvaikutusten arviointi (YVA) on jätetty tekemättä.

Vastine: kuljetusjärjestelmäselvityksen mukaan Säkylän osalta ei ole varmuutta jätelain ehtojen täyttymisestä. Selvityksen perusteella ei voida yksiselitteisesti todeta onko koko kunnan alueella tarjolla jätehuollon kuljetuspalveluja kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Jätelautakunnan päätöksenteon tulee pohjautua vain jätelain tulkintaan (KHO:2016:19), joten kuntalaisten tyytyväisyyttä tai jätteenkuljetusyritysten näkemystä kuljetusjärjestelmän toimivuudesta ei voida pitää riittävänä selvityksenä jätelain ehtojen täyttymisestä.

Tammelan kunta

Tammelan kunta pitäytyy vuoden 2023 lausunnossaan. Lisäksi todetaan, että kuljetusjärjestelmäselvityksen johtopäätöksissä on edelleen epävarmuustekijöitä, koska työn toteutus lähtökohtaisesti perustuu kyselyyn sekä olemassa olevien tietojen tarkasteluun ja kuten selvityksestä on todettavissa, ei useista muistutuksista huolimatta vastausten määrä ole kovin kattava. Vallitsevan tilanteen tausta tulee olla edelleen perustellummin selvitetty ennen kuin ryhdytään rajoittamaan kuluttajan valinnanvapautta jätehuoltopalveluiden hankinnan osalta sekä tuomaan yritystoimintaan kilpailua rajoittavia ratkaisuja. Vuonna 2023 lausunnossa on todettu mm. seuraavaa:

Kuljetusjärjestelmäpäätös koskee vain niitä toimialueen kuntia, joissa ei ole vielä lainvoimaista päätöstä kuljetusjärjestelmästä sekajätteen osalta. Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n järjestämää paikkaavaa jätteenkuljetusta voidaan pitää sen pitkän historian takia samanvertaisena kuljetuspalveluna kotitalouksille kuin yksityisten jätteenkuljetusyritysten tarjoamaa jätteenkuljetuspalvelua. Lisäksi on vertailtu kuljetusjärjestelmäselvityksessä olevia kuntakohtaisia kuljettajamääriä sekä Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n internetsivuilla olevia kuljettajamääriä ja todettu tiedoissa olevan ristiriitaisuuksia.

Lausunnon mukaan jätteenkuljetusyrityksiltä saatujen tyhjennystietojen ja perusmaksurekisterissä olevien kiinteistöjen kohdentaminen on ollut haastavaa koko nykyjärjestelmän voimassaolon ajan. Ennen kuljetusjärjestelmäpäätöstä tulisi aidosti selvittää liittyjien määrä ja kuljetusjärjestelmäselvitystä muutenkin tarkentaa. Ympäristönsuojeluviranomaisille ei ole juurikaan viime vuosina tullut tietoon liittymättömiä kiinteistöjä. Valvontaviranomaisen toiminnassa ei ole tullut konkreettisesti ilmi jätteenkuljetuksen toimimattomuus ja jätehuollon kehittämisen ongelmallisuus, eikä selvityksessä esitetty kiinteistöjen vähäinen jätteenkuljetussopimusten määrä ole käytettävissä olevien tietojen perusteella aiheuttanut havaittavasti vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Lisäksi todetaan, että jätelain valvontaviranomaisille ei ole toimitettu tehtävänsä hoitamiseksi tarvittavia tietoja jätehuoltoon liittymättömistä kiinteistöistä.

Vastine: Sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmäpäätös koskee kaikkia toimialueen kuntia. Kuljetusjärjestelmän tilaa on selvitetty vuonna 2023 valmistuneella kuljetusjärjestelmäselvityksellä sekä vuonna 2024 valmistuneella raportilla toimialueen hintatasosta ja asukastyytyväisyydestä. Hämeen ELY-keskus on todennut lausunnossaan, että kuljetusjärjestelmää koskevan päätöksenteon tueksi on tehty kattavia selvityksiä, joiden perusteella päätös kuljetusjärjestelmästä voidaan tehdä.

Paikkaavaa jätteenkuljetusta ei voida lopettaa hallinto-oikeuden (diaarinumero 01228/14/5149) päätöksen mukaisesti ennen kuin toimialueella on lainvoimainen päätös sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmästä. Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy ei markkinoi paikkaavaa jätteenkuljetusta eikä siihen oteta mukaan uusia asiakkaita. Paikkaavaa jätteenkuljetusta ei voi siis pitää samanarvoisena jätteenkuljetuspalveluna verrattuna yksityisten yrittäjien tarjoamaan palveluun.

Tammelan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle on siirretty tammikuussa 2025 31 jätteenkuljetukseen liittymätöntä kiinteistöä selvityspyynnöprojektin myötä. Tämä tarkoittaa siis sitä, että noin kolmasosa sadasta kiinteistöä, jotka saivat selvityspyynnön, ei ole järjestänyt kiinteistölleen jätteenkuljetusta. Ympäristönsuojeluviranomainen ei ole pyytänyt jätelautakunnalta esimerkiksi listausta kaikista niistä kiinteistöistä, joilla ei ole jätteenkuljetusrekisterissä jätteenkuljetustietoja. Toimialueen ympäristönsuojeluviranhaltijoille on annettu jätteenkuljetusrekisteriin lisäksi katseluoikeudet, eli he pääsevät tarkastelemaan rekisteristä haluamiaan tietoja esimerkiksi liittyen kiinteistöjen jätteenkuljetustietoihin ja mahdollisiin päätöksiin tai käsiteltyihin ilmoituksiin liittyen.

Lausunto Varsinais-Suomen Yrittäjät (Loimaan Yrittäjät, Someron Yrittäjät, Kosken TI Yrittäjät ja Oripään Yrittäjät)

Yrittäjäyhdistykset katsovat, että jätelautakunnan alueella ei ole esitetty sellaisia jätelain edellyttämiä perusteluja, jotka estäisivät kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän valintaa tai vaihtamista keskitetyksi järjestelmäksi. Alueella on tarjolla yksityisiä jätteenkuljetuspalveluja kattavasti, luotettavasti, kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Kiinteistön haltijan malli on suurimman osan jätelautakunnan alueen kuntien tahtoa kunnioittava malli. Alueen jätteenkuljetusta ja kiinteistöjen liittymisastetta voidaan vahvistaa paremmalla jätehuoltoviranomaisen, jätehuoltoyhtiön ja yksityisten kuljetusyritysten välisellä yhteistyöllä. Kunnan järjestämään malliin siirtyminen sulkisi jätteenkuljetusmarkkinoita ja aiheuttaisi alalla jo toimiville yrityksille merkittäviä vaikeuksia. Kunnan malli suosii isoja yrityksiä ja vähentää pienten yritysten määrää, palvelun laatu heikkenee ja hinnat nousevat.

Vastine: Kuljetusjärjestelmäselvityksen mukaan jätelain ehdot kiinteistön haltijan järjestämälle kuljetukselle täyttyvät Loimaalla ja Oripäessä, mutta Koskella TI ja Somerolla jätelain ehtojen täyttymisestä ei ole varmuutta. Näin ollen jätelautakunnalle harkintavaltaa ainoastaan Loimaan ja Oripään osalta valita kunnan tai kiinteistön haltijan järjestämän kuljetuksen väliltä. Jätelautakunnan päätöksenteon tulee perustua vain jätelain tulkintaan (KHO:2016:19), joten kuntien tahtotilaa ei voida pitää riittävänä selvityksenä kuljetusjärjestelmän toimivuudesta.

Jätelain 36 §:n 3 mom edellyttää järjestämään kunnan järjestämän kuljetuksen siten, että kaiken kokoisilla kuljetusyrityksillä on mahdollisuudet osallistua tarjouskilpailuun. Kunnan järjestämässä kuljetuksessa kaikille toimialueen kiinteistöille tarjotaan yhtä laadukasta palvelua jätemaksutaksan mukaisilla hinnoilla.

Lausunto Ympäristöhuolto Askonen

Lausunnossa todetaan, että kiinteistön jätehuollon järjestäminen aluekeräyspisteellä kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen sijaan aiheuttaa ongelmia, mm. viranomaisen tai jäteyhtiön ei ole mahdollista seurata miten usein ja miten paljon eri jätelajeja eri kiinteistöllä syntyy jätelain 143 §:n mukaisesti. Lausunnossa pohditaan kuinka mahdolliset aluekeräyspisteet vaikuttavat jätehuoltoviranomaisen esittämään haasteelliseen jätemääräseurantaan.

Toimialueen alhainen liittymisprosentti ei kerro ensisijaisesti palveluiden kattavuudesta vain viranomaisten passiivisuudesta. Lausunnon mukaan liittymiseen liittyvä neuvonta on osa jäteyhtiön vastuulla olevaa palvelutehtävää. Lisäksi lausunnossa todetaan myös, että yrittäjien tehtävä on tarjota ja markkinoida palveluaan.

Lausunnon mukaan Ympäristöhuolto Askonen tekee tiivistä yhteistyötä jätehuoltoviranomaisen ja valvovien viranomaisten kanssa varmistaakseen toimintansa lainmukaisuuden ja korkealaatuisuuden. Yhteistyötä tehdään myös paikallishallinnon ja muiden yritysten ja asukkaiden kanssa. Jätehuollon kehityksen jatkuvuus ja uusien innovaatioiden käyttöönotto edellyttää yritysten toimintamahdollisuuksien säilyttämistä ja tukemista. Toimialueen yrittäjillä on laaja asiantuntemus alueen erityispiirteistä ja kehitysmahdollisuuksista, mikä takaa alueen asukkaille korkealaatuiset ja tarpeisiin vastaavat palvelut. Alueella panostetaan innovatiivisiin ratkaisuihin, jotka huomioivat sekä ympäristön että taloudellisen tehokkuuden. Lisäksi alueen yrittäjät seuraavat aktiivisesti toimintaympäristön muutoksia ja reagoivat niihin joustavasti.

Rambollin raportissa jäteastioiden tyhjennyshinnan keskiarvoksi saatu 6,7 € viestii kohtuullisesta hinnasta, joka terveen kilpailun kautta saadaan pidettyä alhaalla. Palveluita on tarjolla kattavasti ja siten, että asiakkaalla on yritystä valitessaan mahdollista painottaa haluamiaan asioita. Kuntalaiset ovat pääosin tyytyväisiä nykyisiin palveluihinsa, mutta kilpailuttamisen ja palvelun vaihtamisen mahdollisuus edistää palvelun laatua rehellisen kilpailun kautta.

Jätehuoltomääräysten noudattamisen valvonta- ja sanktiomenettely kuuluu valvontaviranomaisen tehtäviin molemmissa järjestelmissä. Yrityksillä ei ole velvollisuutta tai mahdollisuutta puuttua jätehuoltojärjestelmässä havaittuihin puutteisiin. Viranomaiselle kuuluvaa valvontatehtävää ei ole mahdollista siirtää esimerkiksi kunnalliselle jäteyhtiölle, joten kuljetusjärjestelmän muuttamisella ei siten voida katsoa olevan vaikutusta jätehuoltomääräysten noudattamattomuuteen.

Suomessa tapahtuneet kansallisen turvallisuustilanteen muutokset vaikuttavat myös toimivan alueellisen palvelun merkitykseen. Sekä varautumisen että huoltovarmuuden kannalta on merkittävää, että paikallisia jätealan toimijoita on varattuna ja saatavilla mahdollisia ongelma- ja poikkeamatilanteita varten niin, että asukkaiden terveys-turvallisuus voidaan poikkeamatilanteissakin varmistaa. Valtakunnallisen turvallisuustilanteen vuoksi on tärkeää, että kiinteistölle palvelua tarjoavat tutut toimijat. Palvelun muutos on turvallisuusriski, jossa ihmisen turvallisuutta ei voida varmistaa.

Lausunnossa nostetaan esiin myös hallitusohjelmaan kirjattu in-house palvelun rajaaminen 10 %:iin. Tämä tarkoittaisi käytännössä sitä, että kunnallisessa jäteyhtiössä voisi olla korkeintaan 10 omistajakuntaa. Lausunnon mukaan, mikäli yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmä päätettäisiin järjestää kunnallisesti, päätökseen tulisi kirjata myös ne toimenpiteet, joita tullaan tekemään, jos kunnallista palvelua joudutaan rajaamaan.

Vastine: [jätelautakunta on tuonut ilmi kiinteistön haltijan järjestämään kuljetukseen liittyvät haasteet liittyen esim. kiinteistöjen jätteenkuljetukseen liittymisen seurantaan. On epäselvää mihin haasteisiin](#)

jättemäärien laskennassa lausunnossa viitataan, sillä jätelautakunta ei seuraa esimerkiksi monta kiloa kullakin kiinteistöllä syntyä jätteitä vuoden aikana. Aluekeräyspisteet ovat jätelain mukainen tapa järjestää jätteenkuljetus sellaisilla alueilla, jotka ovat jätelain 35 §:n mukaisesti rajattu kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen ulkopuolelle. Jo tällä hetkellä osalle toimialueen kiinteistöistä joudutaan järjestämään jätteenkuljetus Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n paikkaavana jätteenkuljetuksena niin, että kiinteistöt vievät jätteensä jäteasemalle.

Jätteenkuljetusyritykset eivät tee niin laadukasta yhteistyötä jätelautakunnan kanssa kuin antavat ymmärtää. Tämä on tunnistettu esimerkiksi Euran teknisen lautakunnan lausunnossa, jossa kuljetusyrityksiä kannustetaan aktiivisempaan yhteistyöhön mm. hintatietojen jakamisen suhteen. Yritysten yhteistyöhaluttomuus erityisesti hintatietojen jakamisen suhteen on tullut esiin myös kuljetusjärjestelmäselvityksen alhaisena vastausprosenttina. Lisäksi jätelautakunta joutui tekemään syyskuussa valvontapyyntöä ELY-keskukseen 8 kuljetusyrityksestä, jotka eivät antaneet jätelautakunnalle nähtäväksi jätelain 80 a §:n mukaista kirjanpitoa jätteen käsittelymaksuista.

On totta, että on jätelain valvontaviranomaisen tehtävä puuttua esim. sanktiomenettelyillä jätehuoltojärjestelmässä havaittuihin puutteisiin. Jätteenkuljetusyrityksillä on kuitenkin velvollisuus tarjota kuntalaisille jätteenkuljetuspalveluita jätelakia ja jätehuoltomääräyksiä noudattaen. Jätelautakunnan kokemuksen ja esimerkiksi asukastyytyvyyden ja hintatason raportin perusteella voidaan todeta, että osa kuljetusyrityksistä tarjoaa kuntalaisille jätehuoltomääräysten vastaisia kuljetuspalveluja ja kerää yritysjetettä samoihin kuormiin asumisessa syntyvän jätteen kanssa.

Jätehuolto on välttämättömyyspalvelu, jonka tulee toimia kaikkialla, kaikkina aikoina ja kaikissa oloissa. Kunnan on siis huolehdittava jätehuollon toimivuudesta jätelain 32 §:n mukaisen kuntavastuullisen jätteen osalta myös erilaisissa poikkeusoloissa. Valmiuslain (1552/2011) 12 §:n mukaisesti esim. kuntien tulee valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluun sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa. Sekalaisen yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmästä huolimatta, jätehuollon järjestämistä vastuu on kunnalla myös poikkeusoloissa. Luonnollisesti tällaisissa tilanteissa jätteenkuljetuksen järjestäminen vaatii myös hyvää yhteistyötä yksityisiltä kuljetusyrityksiltä.

Hankintalakia on esitetty muutettavaksi siten, että kunnalla tulisi olla vähintään 10 % omistusosuus hankintayksiköstä. Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:ssä on 16 omistajakuntaa, joten jos esitys menee läpi, omistusjärjestelyt tulee tehdä uudelleen ja vähintään 6 kuntaa joutuu järjestämään jätehuoltonsa jollain muulla tavalla kuin aiemmin. On huomioitava, että kyseessä on vasta esitys lakimuutoksesta ja lausuntoaika on menossa. On mahdotonta tässä vaiheessa arvioida, kuinka hankintalakia lopulta muutetaan. Vaikka hankintalakia muutettaisiin esityksen mukaisesti, ei tässä vaiheessa voida arvioida kuinka jokainen Loimi-Hämeen Jätehuolto Oy:n omistajakunta jätehuoltonsa järjestäisi siirtymäajan jälkeen.